

MAKALE HAKKINDA

Geliş : Ocak 2012

Kabul: Mart 2012

TÜRKİYE'DE YAYIMLANAN OKUL ÖNCESİ EĞİTİM PROGRAMLARI

PRE-SCHOOL EDUCATION PROGRAMS ISSUED IN TURKEY

Gülsüm Düşek^a, Beytullah Dönmez^b

ÖZ

Okul öncesi eğitim, çocuğun doğduğu günden temel eğitime başladığı güne kadar geçen sıfır- altı yaş dönemini kapsayan ve çocuğun gelişimi açısından çok önemli bir yeri olan gelişim sürecidir. Çocuğun bu dönemde alacağı okul öncesi eğitim, çocuğun bedensel, psikomotor, sosyal ve duygusal, zihinsel ve dil gelişimlerini büyük ölçüde tamamlayacağından dolayı dikkatle üzerinde durulması gereken bir konudur. Okul öncesi eğitimin hedeflerinin başarıya ulaşması için, gerekli olan temel unsurlardan biri, çocukların gelişim özellikleri ve eğitim ihtiyacı gibi birçok duruma dikkate alınarak yapılan, iyi planlanmış okul öncesi eğitim programlarının uygulanmasıdır. Türkiye’de uygulanan okul öncesi eğitim programları incelendiğinde, 1989 yılında yayımlanan taslak program hariç, 2012 yılına kadar, 1994, 2002 ve 2006 yıllarında yayımlanan üç ayrı okul öncesi eğitim programının uygulandığı görülmektedir. Bu çalışmada Türkiye’de yayımlanan Okul Öncesi Eğitim Programları ve bu programların özellikleri üzerinde durulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Okul Öncesi Eğitim Programı, Okul Öncesi Eğitim, Eğitim Programı

ABSTRACT

Pre-school educational process, which is of great importance in terms of a child’s development, covers the period 0 to 6 years of age, a duration from the day of a child’s birth until the day he/she starts his/her elementary education. Pre-school education in which a child is involved in that period should be attached utmost attention or overemphasized, for a child completes his/her bodily, mental, social, emotional, psychomotor and language development on a greater scale in the period 0 to 6 years of age. For the objectives of pre-school education to reach success expected, a well-planned pre-school educational program made in parallel with such essential elements as children’s developmental characteristics and their need for education should be applied. A short study on pre-school educational programs applied in Turkey indicates that three different pre-school educational programs issued in 1994, 2002 and 2006 with the exclusion of the draft program issued in 1989 were applied until 2012. In this study, the focus is on pre-school educational programs issued in Turkey and their characteristics.

Key Words: Pre-School Educational Program, Pre-School Education, Educational Program

^aÖğr. Gör., Giresun Üniversitesi, Eynesil Kamil Nalbant MYO, glsmsdk@gmail.com

^bYrd.Doç.Dr., Giresun Üniversitesi, Eğitim Fakültesi

GİRİŞ

Okul öncesi eğitim, çevresini merak eden, öğrenmeye ve düşünmeye güdülenmiş çocuğun bu özelliklerini yönetme, teşvik etme ve geliştirme gibi çok önemli görevi üstlenmiştir (Genç ve Senemoğlu, 2001; Senemoğlu, 1994). Okul öncesi dönem insan hayatının temelini oluşturur. Bu dönemde, çocuğun anne ve babası tarafından sevgi ve şefkatle büyütülmesi, ihtiyaçlarının karşılanması, sağlığının korunması çok önemlidir. Bunlar kadar önemli bir nokta da, gelişimin tüm yönlerini destekleyecek olan sosyal ve fiziksel bir ortamdır (Şahin, 2005).

Çağdaş ve demokratik toplumun gerektirdiği; duygu ve düşüncelerini özgürce ifade edebilen, girişimci ve araştırmacı, öz denetimini sağlayabilen, kendisinin ve başkalarının haklarına saygılı, yeteneklerini kullanma becerisini edinmiş ve kültür değerlerine sahip, ruhsal ve bedensel özellikler yönünden sağlıklı bireyler yetiştirmek ancak okul öncesi dönemdeki çocukların eğitimine gerekli önemi vermekle sağlanabilir (Kandır, 2001). Okul öncesi dönemindeki eğitim bilimsel ve sistematik bir şekilde yürütülmelidir. Çocuklar dünyaya geldiği andan itibaren büyük bir hızla öğrenmektedir. Okul öncesi yıllarda çocuklar, yakın çevrelerine karşı çok duyarlıdır ve hareketli, meraklı, araştırmacı bir kişilik özelliği sergilerler. Hayalleri çok güçlüdür. Günlük yaşamda karşılaştıkları olayların nedenleri ve sonuçları arasında ilişki kurmaya çalışırlar ve sürekli soru sorarlar. Birey, yaşamı boyunca, hiçbir dönemde 3-6 yaşlarında olduğu kadar aktif değildir. Bu dönemde büyük bir enerjiye sahiptir. En önemli işi öğrenmektir. Çevresindeki tüm canlı ve cansız objelerin, algıladığı bütün olayların ne olduğunu sorgular ve büyük bir hızla kendisine mal eder (Kaçar ve Doğan, 2007).

Okul öncesi eğitim ve bu eğitimin verildiği kurumlar çocukların fiziksel, ruhsal, sosyal ve duygusal gelişimlerine uygun ortamlar hazırlar. Sağlıklı kişilik gelişimi için çeşitli fırsatlar yaratır. Çocuğun zihinsel bakımdan olgunlaşmasına, sosyalleşmesine, okula hazırlanmasına yardımcı olur (Dirim, 2006).

Yapılan bilimsel araştırmalara dayalı raporlara göre; okul öncesi eğitim alan çocuklar; ilköğretimde okuma-yazma, matematik, işbirliği gibi alanlarda oldukça başarılı bulunmuştur. Yardımsever, yaratıcı, istekli, çalışkan, sorumlu, bağımsız, ödevlerini düzenli yapan, görüşlerini açıkça söyleyen, öğrenmeyi ve soru sormayı seven kişilerdir. Sonuç olarak; okul öncesi eğitimi almayan çocuklara oranla, uzun vadede daha az suç işlemek, daha yüksek gelir kazanmak, daha fazla okul bitirmek gibi belirgin farklılıklar göstermişlerdir (İnanlı, 2003).

Okul öncesi eğitimin amaçlarının gerçekleştirilebilmesinde, okul öncesi eğitim kurumunun fiziksel şartları ve öğretmenin yanı sıra önemli olan unsurlardan biri de çocukların ilgi ve ihtiyaçlarına, yeteneklerine göre hazırlanmış, aileyi de eğitimin içine dâhil eden, öğrenci merkezli ve esnek eğitim programlarıdır.

Bu çalışmada Türkiye’de yayımlanan okul öncesi eğitim programları incelenmiştir.

Okul Öncesi Eğitim Programı

Okul öncesi eğitimin amaçlarının gerçekleştirilmesi, okul öncesi dönemdeki çocuğa gerekli bilgi, beceri, tutum ve temel alışkanlıkların kazandırılması ve çocukların toplumun değer yargılarını öğrenip uygulayabilmesi, iyi planlanmış eğitim programları ve rehberlik hizmetleri ile sağlanabilir (Kandır, 2001; Temel vd., 2005).

Okul öncesi eğitim programı, yenilikçi, yaratıcı, kendi problemlerini çözebilecek kadar güçlü, olayları yaratıcı bir şekilde değerlendirebilen, kendilerinin ve diğer kültürlerin değer yargılarını ve anlayışlarını yorumlayabilen ve bütün bu özelliklerini insanlık adına kullanabilen bireylerin yetişmesine temel oluşturmalıdır (Tuğrul, 2005). Okul öncesi eğitim programlarında yer alan etkinlikler, özellikle çocuğun bilişsel ve dilsel becerilerini geliştirmek, böylece çocuğu okuma-yazma öğrenmeye hazırlamak üzerinde yoğunlaşır. Okul öncesi eğitim ve özellikle erken zenginleştirme programları, elverişsiz koşulları olan çevrelerden gelen çocukların okula hazırlanmasında çok önemli bir yer tutmaktadır (Koç vd., 2002).

Erken çocukluk çağı ile ilgilenen eğitimciler, program ve değerlendirmenin yapılmasında, çocuğun hazırlanacak olan programın amaçlarıyla ilişkili olarak bireysel ilgi ve gereksinimlerinin göz önünde tutulması, onların nasıl gelişim gösterdiklerine ve öğrendiklerine yönelik teorik bilgiler ve araştırma sonuçları doğrultusunda planlanması gerektiğine inanmaktadırlar (Mağden, 1993).

Darıca (2004) programın taşıması gereken nitelikleri şöyle sıralamaktadır: Program nitelikli olmalı ve ayrıntılı bir şekilde açıklanmalı, tüm çocuklar üzerinde geçerli olmalı, gelişimin bütün alanlarını kapsamalı ve çocuğun gelişimine uygun olmalıdır. Oyun, öğrenmede araç olarak kullanılmalıdır. Öğretmenler programın felsefesine, içeriğine katılmalı ve programı anlamalıdır. Program çocukların bireysel yeteneklerini ortaya çıkartacak fırsatları onlara tanımalı, bunları geliştirme olanakları sağlamalıdır. Programın uygulanmasında sıklıkla oyun, drama, öykü, deney, gezi-gözlem, soru-cevap vb. yöntemler kullanılmalıdır.

TÜRKİYE'DE UYGULANAN OKUL ÖNCESİ EĞİTİM PROGRAMLARI

Türkiye'de 1900'lü yıllara kadar okul öncesi eğitimle ilgili genel çerçeve program ve ilkeler belirlenmiş, ancak okul öncesi öğretmenleri plan ve programları kendileri hazırlamışlardır. İlk taslak program 1989 yılında kabul edilmiş, geliştirilen okul öncesi eğitim programı 1994 yılında uygulamaya konmuştur (Pökön, 2003).

1994 Okul Öncesi Eğitim Programı

1994 yılında yayımlanan okul öncesi eğitim programlarından kreş programı; 0-36 aylık çocukların bilişsel, dil, sosyal-duygusal, özbakım ve fiziksel gelişim alanlarına ait özellikleri dikkate alınarak; 0-12 ay, 13-24 ay ve 25-36 ay şeklinde üç ayrı gelişim evresine göre düzenlenmiştir. Gelişim özellikleri çizelge halinde verilmiş, hedefler, hedef davranışlar ve bunlara ilişkin yapılacak etkinlikler ayrıca gösterilmiştir. Program, çocukla yetişkinin evde ya da kurumda sevgi ve güven ortamı içinde mutlu bir beraberliğini hedeflemiştir. Programda özellikle ilk iki yılda yetişkinle çocuğun bire bir ilişkisi, üçüncü yılda da yetişkin ve çocuğun zaman zaman bire bir, zaman zaman da küçük gruplar halinde etkinlikleri sürdürmeleri uygun bulunmuştur. Yetişkinlerin programın uygulanışına bağlı olarak, çocuktaki gelişmeyi değerlendirmeleri için yol gösterici değerlendirme formları hazırlanmıştır.

0-36 aylık çocuklar için hazırlanan programın genel amacı, bu yaş grubundaki çocukların sağlıklı bakım, beslenme, bedensel ve ruhsal gelişimlerine katkıda bulunmak olmuştur. Programın uygulanmasında çocuk ile doğru iletişim kurma, çevre düzenlenmesi, sağlık, güvenlik ve beslenme, duyu eğitimi, beden gelişimi (bebek jimnastiği), tuvalet ve temizlik

eğitimi ve anne-baba eğitimi gibi konulara dikkat edilmesi gereği vurgulanmıştır.

1994 yılı anaokulu programı 37-60 aylık çocukların bütün alanlardaki gelişimini desteklemek, hızlandırmak ve 61-72 aylık çocukların eğitim programına temel oluşturmak üzere düzenlenmiş, öğretmene rehberlik edici çerçeve bir program özelliğindedir. Bu programda temel amaç; konular aracılığıyla çocukların belirlenen hedef ve hedef davranışlara ulaştırılmasıdır. Çocukların söz konusu hedef davranışları ne derecede kazandıklarını belirlemek üzere gözlem formu düzenlenmiştir.

Günlük planların hazırlanmasında kolaylık sağlaması amacıyla; belirlenen hedeflere hangi konularla ulaşılabileceğini gösteren örnek Belirtke Tablosu (Hedef ve Konu İlişkileri Tablosu) hazırlanmıştır. Hedeflerin çocukların ilgilerine, ihtiyaçlarına, çevrenin özelliklerine ve öğretmenin yaratıcılığına bağlı olarak tabloda yer almayan değişik konular ile kazandırılabilmesi vurgulanmıştır. Konu Analizi Tablosu, öğretmenin hedef ve hedef davranışlar ile alt konular arasındaki ilişkileri daha açık bir şekilde görmesini sağlayarak günlük plan hazırlanmasına yardımcı olacak şekilde düzenlenmiştir. Programda, bir günlük plan örneği ve çeşitli hedef ve hedef davranışları kazandırıcı nitelikte ve değişik konularda eğitim durumları verilmiştir. Öğretmenlerin, günlük planı, doğrudan hedef ve hedef davranışlar ile konu analizi listelerine bakarak düzenlemeleri sağlanmıştır.

1994 yılı programında yer alan anasınıfı programı ise 61-72 aylık çocuklar için hazırlanmıştır. Anaokulu programında olduğu gibi örnek Belirtke Tablosu ve Konu Analizi Tablosu hazırlanmıştır. Öğretmenlere, günlük planı doğrudan hedef ve hedef davranışlar ve konu analizi listelerine bakarak düzenleme imkânı sunulmuştur (Anonim, 1994).

Milli Eğitim Bakanlığı, Okul Öncesi Eğitim Genel Müdürlüğü, 2000 yılında 1994-1995 öğretim yılından beri uygulanmakta olan Okul Öncesi Eğitim Programlarını geliştirmek üzere Ankara'da çalışmalar başlatmıştır. Çalışmalara, okul öncesi eğitim hizmeti sunan çeşitli kurum ve kuruluşlardan, diğer bakanlıklardan, Talim Terbiye Dairesinden, üniversitelerin okul öncesi öğretmeni yetiştiren fakültelerinden, öğretmen ve yöneticilerden kişi ya da kişiler katılmışlardır.

Program geliştirme çalışmalarının başlangıcında, Okul Öncesi Eğitim Genel Müdürlüğü'nün uygulanan programların değerlendirilmesi amacıyla illerden istediği değerlendirme raporları ve sekiz ayrı bölgede yaptığı "Bölge Toplantıları"nda ortaya atılan görüş ve öneriler grupta ele alınarak incelenmiştir. Tartışmalar sonucunda, uygulamada önemli sorunlar yaşandığı ortak fikrine varılmış ve program geliştirme çalışmalarına başlanmıştır.

Çalışmaların ilk aşamasında, kreş programında sorunların olmaması ve bilimsel veriler açısından geliştirilme gereksinimi duyulmaması nedeniyle bu programın aynen uygulanmaya devam edilmesi, Anaokulu Programı ile Anasınıfı Programlarının birleştirilerek 36-72 aylık çocuklar için tek bir program hazırlanması görüşü benimsenmiştir (Gürkan, 2003).

2002 Okul Öncesi Eğitim Programı

2002 Okul Öncesi Eğitim Programı, okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden 36-72 aylar arasındaki normal gelişim gösteren çocukların bilişsel, dil, psikomotor, sosyal-duygusal gelişimlerinin desteklenmesi ve özbakım becerilerinin kazandırılmasını esas almaktadır. Program geliştirilirken okul öncesi eğitime ilişkin değişik program yaklaşımları incelenmiştir. Yaratıcılığın,

planlanan tüm etkinliklerde yer alması gerektiği öngörülmüştür.

2002 Okul Öncesi Eğitim Programı'nda 36-60 aylık ve 60-72 aylık çocukların psikomotor, sosyal-duygusal, bilişsel alan, dil gelişimi alanı ve özbakım becerileri yönünden gelişim özellikleri verilmiştir. 36-72 aylık çocukların eğitimleri için belirlenen hedefler ve bu hedeflere ulaşmak için kazanılması gereken davranışlar psikomotor, sosyal-duygusal, bilişsel alan ve dil alanı, özbakım becerileri alanı olmak üzere dört ayrı alanda verilmiştir. Programın son bölümünde ise ekler bulunmaktadır. Bu eklerde okul öncesi eğitim kurumları için yıllık plan örneği (eylül ayı için), günlük plan örnekleri, kavramlar listesi, davranış değerlendirme formu örneği, zaman çizelgesi, özel günler ve haftalar listesi ve gelişim raporu yer almaktadır (Anonim, 2002).

Gürkan (2003), 2002 Okul Öncesi Eğitim Programının özelliklerini şöyle sıralamaktadır: Program; 36-72 aylık çocuklara yöneliktir, çocuk merkezlidir, kazandırılacak davranışlar esastır, üniteler yer almamaktadır, esnektir, öğretmene özgürlük tanır, yaratıcılık ön plandadır, çocuğun çok yönlü gelişimi esastır, öğretmenin planlı çalışmasını gerektirir, çocuğun özgürce deneyimler kazanabilmesine olanak tanıyan ortamlara önem verir, problem çözme ve oyun yöntemlerini öne çıkarır, günlük yaşam deneyimlerinin ve yakın çevre olanaklarının eğitim amaçlı kullanımını teşvik eder, aile katılımına önem verir, değerlendirme çok yönlüdür.

36-72 aylık çocuklar için yeniden geliştirilen 2002 programı, bakanlık tarafından düzenlenen ve akademisyenlerin görev aldığı pek çok hizmetiçi eğitimle öğretmen, yönetici ve denetçilere tanıtılmış ve anlatılmıştır. Ancak bazı öğretmen, denetçi ve yöneticilerin bu eğitimlerden yeterince yararlanamadıkları,

programın felsefesini doğru anlamadıkları alanda yapılan çalışmalarda gözlenmiştir.

2002 programının yürürlükte olduğu dört yıl içinde alınan geribildirimler sonunda, programda iyi anlaşılmayan noktalar, örtüşen içerik ve hedeflerin yeniden düzenlenmesi için konunun uzmanı akademisyenlerin çalışmaları devam etmiştir. Ayrıca ilköğretim programında, yazmada el yazısına, okumada ses yöntemine geçilmesi, okul öncesi eğitim programında çizgi çalışmalarının yeniden düzenlenmesini ve ses çalışmalarının daha planlı ve daha dikkatli bir şekilde yapılmasını gerekli kılmıştır (Özdemir vd., 2007).

2002-2003 eğitim-öğretim yılında denenip geliştirilmek üzere uygulamaya konulan "36-72 Aylık Çocuklar İçin Okul Öncesi Eğitim Programı" ilköğretim programında yapılan yenilikler, okul öncesi eğitim alanında yapılan araştırmalar ve uygulamalardan alınan geri bildirimler, AB ve uluslararası normlara uyum sağlama amacıyla çeşitli Avrupa Birliği ülkelerindeki okul öncesi eğitiminde yapılan uygulamalar ile karşılaştırılarak analiz edilmiş ve "36-72 Aylık Çocuklar İçin Okul Öncesi Eğitim Programı"nın geliştirilmesi ve öğretmen kılavuz kitabının hazırlanmasına karar verilmiştir. 2006 yılında halen kullanılmakta olan okul öncesi eğitim programı hazırlanmıştır.

2006 Okul Öncesi Eğitim Programı

2006 yılı Okul Öncesi Eğitim Programı, okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden 36-72 aylık çocukların psikomotor, sosyal-duygusal, dil ve bilişsel gelişimlerinin desteklenmesini, özbakım becerilerinin kazandırılmasını ve ilköğretime hazır bulunuşluklarının sağlanmasını amaçlamaktadır.

2006 yılı Okul Öncesi Eğitim Programı, 'gelişimsel' bir programdır. Program anlayışı

olarak bütüncül, programlama yaklaşımı olarak da sarmal bir programdır.

Bu programda yer alan "kazanımlar" ilköğretim programlarında benimsenen ortak becerilerin tümünü kapsamaktadır. Problem çözme, iletişim, akıl yürütme, ilişkilendirme, karar verme, sorumluluk alma ve yerine getirme, araştırma, girişimcilik, bilinçli tüketicilik, çevre bilinci, yaratıcılık ve diğer pek çok beceri, programdaki kazanımlar doğrultusunda hazırlanan öğrenme durumları ve öğrenme ortamları aracılığıyla, oyun merkezli etkinliklerle, çocuğun aktif katılımı ve bilgiyi kendisinin yapılandırması yoluyla çocuk tarafından kolay ve doğal bir biçimde kazanılır.

2006 Okul Öncesi Eğitim Programı gelişimsel gereksinimleri karşılarken, çocuğun bütün gelişim alanlarındaki davranışlarını daha üst düzeye çıkarmayı, çeşitlendirmeyi ve zenginleştirmeyi hedefler. Bu özelliği ile 'Çoklu Zekâ Kuramı'nın vurgularıyla da tutarlıdır.

Programın temel özellikleri şunlardır:

36-72 aylık çocuklara yöneliktir, çocuk merkezlidir, amaçlar ve kazanımlar esastır, gelişim özellikleri her yaş grubu için ayrı olarak düzenlenmiştir, konular amaç değil ve araçtır, üniteler yer almamaktadır, esnektir, öğretmene özgürlük tanır, yaratıcılık ön plandadır, öğretmenlerin planlı çalışmasını gerektirir, çocuğun özgürce deneyimler kazanabilmesine olanak tanıyan ortamlar önemlidir, problem çözme ve oyun temel etkinliklerdir. Günlük yaşam deneyimlerinin ve yakın çevre olanaklarının eğitim amaçlı kullanılması teşvik edilmektedir. Öğrenme yaşantılarının çeşitlendirilmesi önemsenmektedir. Aile katılımı önemlidir. Değerlendirme süreci çok yönlüdür. Belirli gün ve haftalar, yaş grubunun çeşitli özellikleri

dikkate alınarak belirlenmiştir. Program geliştirilmeye açıktır.

2006 Okul Öncesi Eğitim Programı kitabının birinci bölümünde; programın tanıtımına, eğitim programının ve öğretmen kılavuz kitabının kullanılmasında önerilen yöntem, gelişim özelliklerine, 36-72 aylık çocukların eğitimleri için belirlenen amaç ve kazanımlara ve okul öncesi eğitim kurumlarındaki eğitim etkinlikleri ile ilgili açıklamalara yer verilmiştir. Gelişim özellikleri 36-48 aylık çocuklar, 48-60 aylık çocuklar, 60-72 aylık çocuklar için ayrı ayrı verilmiştir.

Program kitabının ikinci bölümü; okul öncesi eğitimde kalite, meslek etiği ve öğretmen yeterlikleri, davranış yönetimi, çocuk ve yaratıcılık, okul öncesi eğitimde sorumluluk, çevre duyarlılığı, farklılıklara saygı eğitimi ve kaynaştırma eğitimine yer vermektedir.

Program kitabının üçüncü bölümünde; öğrenme süreci, eğitim ortamlarının düzenlenmesi ve plan çeşitleri hakkında bilgi bulunmaktadır. Kitabın dördüncü bölümünde aile katılımına, beşinci bölümünde ise değerlendirmeye yer verilmiştir. Altıncı bölümde okul öncesi eğitimden ilköğretime geçişte öğretmenin, ailenin görev ve sorumlulukları ile ilköğretim birinci sınıf programlarının kazandırmayı hedeflediği becerilere temel oluşturan amaçlar tablosu yer almaktadır (Anonim, 2006a).

2006 Okul Öncesi Eğitim Programı ile birlikte, programın uygulayıcılar tarafından daha iyi anlaşılması için 2006 Okul öncesi Eğitim Programı Öğretmen Kılavuz Kitabı yayımlanmıştır. Bu kitapta 36-48 aylık çocuklar, 48-60 aylık çocuklar ve 60-72 aylık çocuklar için ayrı ayrı olmak üzere yıllık ve günlük plan örnekleri yer almaktadır. Öğretmen kılavuz kitabındaki günlük plan örnekleri, yarım ve tam günlük plan örnekleri

olmak üzere ayrı ayrı verilmiştir. Günlük plan örneklerinin ardından psikomotor alana, sosyal-duygusal alana, dil alanına ve bilişsel alana yönelik etkinlik örnekleri ile özbakım becerisine yönelik etkinlik örnekleri ve kazanım değerlendirme formu örneği ve gelişim raporu örneği yer almaktadır (Anonim, 2006b).

SONUÇLAR

Okul öncesi dönem, çocuğun kişilik gelişimini sağlaması ve kendini geliştirmesi gibi birçok açıdan çok önemli bir dönem olduğundan dolayı, bu dönemde verilecek eğitimin planlı olması büyük önem taşımaktadır.

Türkiye’de uygulanan okul öncesi eğitim programlarının genel özelliklerine bakıldığında; programların esnek, öğrenci merkezli ve çocukların gelişim özelliklerine uygun bir şekilde hazırlandığı görülmektedir. Bununla birlikte okul öncesi eğitim programları uygulandıkları süre içerisinde alınan geribildirimler ve değişen ve gelişen teknoloji ile birlikte değişikliğe uğramış ve programın uygulanabilirlik düzeyinin artırılabilmesi ve ihtiyaçları daha iyi karşılayabilmesi amacıyla program geliştirilme çalışmaları yapılarak okul öncesi eğitim programları yeniden hazırlanmış ve hazırlanan programlarda gelişmeler gözlenmiştir. 2006 Okul Öncesi Eğitim Programında aile katılımına verilen önem artmış, farklılıklara saygı eğitimi ve kaynaştırma eğitime de yer verilmiştir. 2005 yılında yenilenen İlköğretim Programına uyumlu hale getirilerek okul öncesi eğitimin ilköğretim açısından önemine değinilmiştir.

ÖNERİLER

Okul öncesi eğitim, çocukları temel eğitime hazırlayan bir yapıdadır. Bu yüzden ilköğretim programlarıyla uyumlu olması önemlidir.

Okul öncesi eğitim programları;

Öğrenci merkezli,

Esnek,

Çocukların yaş ve gelişim özelliklerine uygun,

Gelişim alanlarıyla uyumlu,

Çocukların yaratıcılıklarını destekleyen,

Aile eğitimini de içine alan,

Sadece normal gelişim gösteren çocukları değil, kaynaştırma öğrencisi dikkate alındığında farklı gelişim gösteren çocuğun da eğitimine önem veren bir anlayışla hazırlanmalıdır.

Yayımlanan okul öncesi eğitim programlarının uygulanabilirlik düzeyini belirlemek için, okul öncesi öğretmenleri ve akademisyenlerin yanı sıra okul öncesi eğitim veren kurum yöneticileri ve eğitim müfettişlerinin de görüşleri alınarak okul öncesi eğitim programının çok yönlü değerlendirilmesi yapılmalıdır.

Okul öncesi eğitim programları, yapılan araştırmalar ve alınan geri bildirimler sonrası değişikliğe uğradığında, yeni yayımlanan okul öncesi eğitim programı hakkında okul öncesi öğretmenleri ve okul öncesi eğitim veren kurum müdürlerine bilgi verilmelidir.

Okul öncesi eğitim programlarının uygulanabilirlik düzeyini artırmak için, okul öncesi eğitim öğretmenleri ve bu kurumlarda görev alan okul müdürlerinin, programla ilgili olarak bilgiye ihtiyaç duydukları konular belirlenerek, hizmet içi eğitim yoluyla bilgi gereksinimleri karşılanmalıdır.

Okul öncesi eğitim programlarının uygulanabilirlik düzeyini artırmak için, okul öncesi eğitim kurumlarının fiziksel şartları geliştirilmelidir.

KAYNAKLAR

Anonim, (1994), Okul Öncesi Eğitim Programları Kreş Anaokulu Anasınıfı, T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitimi Genel Müdürlüğü Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, :269

Anonim, (2002), Okul Öncesi Eğitim Programı (36-72 Aylık Çocuklar İçin), Esin Yayınları, İstanbul,: 79

Anonim, (2006a), 36-72 Aylık Çocuklar İçin Okul Öncesi Eğitim Programı, T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı, Ya-Pa Yayınları, İstanbul,: 134

Anonim, (2006b), Okul Öncesi Eğitim Programı (36-72 Aylık Çocuklar İçin) Öğretmen Kılavuz Kitabı, T.C. MEB Okul Öncesi Eğitimi Genel Müdürlüğü, Ya-Pa Yayınları, İstanbul, :241

Darıca, N., (2004), Okul Öncesi Eğitimcileri İçin Etkinlik Dünyası Uygulama Kitabı, Morpa Kültür Yayınları, İstanbul, :1-40

Dirim, A., (2006), Kız Meslek Liseleri İçin Okul Öncesi Eğitimi, Esin Yayınevi, İstanbul, ss:116

Genç, Ş., Senemoğlu, N., (2001), Okul Öncesi Eğitim Modül 12 İlköğretimde Etkili Öğretme ve Öğrenme Öğretmen El Kitabı, T.C. Meb Projeler Koordinasyon Merkezi Başkanlığı, Ankara, :83

Gürkan, T., (2003), Okul Öncesi Eğitim Programının Temel Özellikleri, Okul Öncesi Eğitim Programı Uygulama Rehberi Ne Yapıyorum Neden Yapıyorum Nasıl Yapmalıyım, Ya-Pa Yayınları, İstanbul, :78-83

İnanlı, R., (5- 6 Aralık 2003), Açılış Konuşması. Erken Çocukluk Eğitimi Politikaları: Yaygınlaşma, Yönetişim ve Yapılar Toplantısı Raporu, Okul Öncesi Eğitimi Genel

Müdürlüğü Açev Unicef Eğitim Reformu Girişimi, Ankara

Kaçar, A. Ö., Doğan, N., (2007), Okul Öncesi Eğitimde Bilgisayar Destekli Eğitimin Rolü, <http://ab.org.tr/ab07/bildiri/43.pdf>. (15.12.2010)

Kandır, A., (2001), Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Etkinliklerin Planlanması, Gazi Üniversitesi Anaokulu/Anasınıfı Öğretmeni El Kitabı 2001-2002 Ders Yılı Rehber Kitaplar Dizisi, Yapa Yayınları, İstanbul, :82-90